

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XIV. Duo extremi errores in denunciacione Evangelica vitandi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

graviorem adeundo, qui possit, & velit prudenter absque ullo scandalo tale impedire ordinum facinus: & si in delinquente non sequatur omnimoda salus, sat erit, ut damnum reparetur, Reip. vel proximi periculo succurratur, & ita ille machinam suam detectam videns, vel salvetur, vel confundatur; ut sic vel ex confusione propria tandem resipiscat.

Si vero potentior & ad id idoneus non reperitur, cautè monendus est, vel Reipub. moderator, si damnum quod inentatur, est contra Reip. vel Princeps, vel Prælatus secundum facti exigentiam, & qualitatem rerum, & personarum respectivè, vel ipsemer proximus pæmonendos, si machinatio est contra privatum, ut sibi interim cavere possit, & intentarum damnum evitare. Quod remedium maxima cum cautela est adhibendum, ne inde majoris discordia, vel scandali majoris occasio inter proximos oritur; & denique opportunius, & salubrius remedium est adhibendum, ad præfarum evitandum damnum vel Reip. vel privati viri secundum unicuique charitatem & prudentiam, quæ hic maxime prævalere solent.

Secunda assertio. Si neque apud Prælatum, neque apud alios viros graves invenitur remedium præsentaneum, ut occurratur prædictis criminibus seu peccatis, & periculum sit in mora; tunc statim est procedendum ad denunciationem juridicam, quantumcumque cedat in detrimentum famæ; quia cum bonum commune vel privatum periclitantur in his casibus, nulla est habenda ratio famæ, ut communiter omnes Auctores affirmant cum D. Thom. 2. 2. quæst. 33. art. 7.

Ex his infero; quod in his criminibus duplici via possimus procedere. Prima manifestando ea Prælato ut patri, præcedente correctione fraterna, si ulla sit spes emendationis. Secunda, cum non speretur remedium per viam paternam huiusmodi criminum, recurrendum est ad denunciationem juridicam, manifestando crimen & peccatum Prælato ut iudici, ut ipse possit efficacius præcavere & crimina vel peccata prædicta, cum opus fuerit, acriter punire. Quibus cum atrocitas sint, pœna gravissima secundum eorum qualitatem erant applicanda; maxime cum peccata fuerint delata Prælato ut iudici, ut cæcè timorem habeant.

C A P V T XIV.

Duo extremi errores in denunciatione Evangelica vitandi.

In denunciatione autem Evangelica Prælato facienda, in extremos solent subditi declinare errores; Alii omninò dissimulant, existimantes se contra charitatem peccare; dum aliorum defectus Superionibus revelant, quod ex ignorantia crassa evenire solet. In huiusmodi errorem Religiosi tempore D. August. declinaverunt, quos ipse sanctissimus Pater redarguit, simul & instruit, docens hanc doctrinam non esse contra charitatem, sed potius pro charitate, dum dicit in Regula 3. Cap. 23. *Nec vos iudicare esse malevolos, quando hoc indicatis: magis quippe innocentes non*

estis, si fratres vestros, quos indicando corrigere potestis, tacendo perire permittitis. Alii vero non tam ex ignorantia, quam ex tepiditate fervoris & spiritus, importuno silentio, tempore visitationis, etiam si alias ex eorum taciturnitate Religioni grave relaxationis vulnus infigatur, perinacius quam pareat, aliorum peccata dissimulant, ac regunt, contra quos acriter invehitur D. Bernard. in serm. de S. Joanne Baptista dicens: Nemo (inquit) fratres vitia palpet, peccata dissimulet: nemo dicat: numquid iustos fratres mei sum ego? Nemo quod in se est, equanimiter ferat, cum viderit Ordinem perire, minus disciplinam; est enim consentire, sibi, cum arguere possis, & scimus quia si iustitia facientes maneat, & consentientes. Hæc Bernard.

Alii vero in errorem alium etiam extremum facile incidere solent, dum volunt omnino etiam occulta, & quæ omnino tacere deberent peccata, utpote quæ Divino iudicio relinquenda forent, nescio quo zelo ducti, scio amen illum non esse secundum Dei scientiam, sed potius secundum eorum iniquitatem & malitiam, facile & absque ulla necessitate revelare, quos eruditi, ac satis pie arguit Navarrus, Cap. inter verba, corolla. 59. num. 235. dicens, seu potius clamans: *O quam multis, & multa graviter peccant, & infamant alios sub nomine virtutum, & illis proficiendi! Quot existunt qui Regibus, Episcopis, & aliis Dominis, paribus, heri, & amicis denunciant peccata suorum subditorum, filiorum, famulorum, & amicorum, dicentes se id agere, ut eos moncant, sibi, vel verbis, ut recedant ab illis, nunquam ipsos antea monendo, cum esset vis, quod moniti emendarentur! O quot sunt, qui cupiant videre, & sive dicitur, ut ea dicant, vel scribant Regi, Prælato, autique Dominis, amicis, & parentibus, ut se gratos illis videant, utque dissensionem inter illos ponant! Et quod peius quoque est, quot desiderant evenire errata, ut peccata, defectumque emendationis, ut habeant quod denunciant & scribant! Quodcumque præstant, protestantur dicendo (si vobis placet) non dico, nec scribo hoc, ut detraham; sed quia cum amo, ac postquam es noster Rex, noster Prælatus, noster consanguineus, vel amicus suus, id eum moncas, ut emendetur. DEUS autem videt quare id dicat & desiderium, quod de ipsius emendatione habet, ac salutationis Angelicas, quas in eius gratiam recitat. O nos Christianos Christo tam vacuos, quam hypocrisis plenos, cum nobis placeat, ut peccent, & pigeat, ut se emendent: cum nos deleitet invenire, cui detrahamus, & de eo mala scribamur, atque simulando dolere intinè de alicujus perditione, cum perdimus coram suo Rege, suo Episcopo, suo Domino, suo Prælato, Patre, vel amico, ac unico prociatore, qui forte ob id solum eum derelinquet, tantumque postea obliviscimur punire horum peccatorum diabolicorum, ac resistere damnum, quod illis intulimus, quantum curam, ac diligentiam atque artem malignam adhibuimus in noscendis malis, & denunciandis. Apri nobis misericors DEUS oculis, ut deprehenso nostro errore, proximi misereamur, & non murmuremus. Admone quoque perspicacissime Domine, Reges, Prælatos, Dominos, Patres, atque amicos, & revoca eis ob tuam summam pietatem in memoriam id, quod ex sancto Evangelio sacrisque Canonibus colligitur, videlicet non esse obliandum denunciationibus, quæ non præcedente necessaria mo-*

Notanda, & attentius perpendenda hæc Navarri verba.

LESU Spirit. II

In his criminibus duplici est via procedendum

Doctrina S. Augustini & S. Bernardi impensis observanda.

visitatione eis sunt, multoque minus precipiendum, oblectandum, vel rogandum, ut sibi denuncient; quod Regula est Angelica, & Canonica, ac quodammodo prohibet, ut nos cohibendo, & removendo obstinationis, ut sique male illas audire cessando, omnes bene loquamur, beneque audiamus, atque melius operemur. Amen.

His extrinsecis errantibus merito adijungi possunt etiam illi errores, qui a Prælati in visitatione passim committuntur; præcipue ab illis, qui facile fidem adhibent iis, & illis qui suis denunciationibus, etiam in scriptis, sine subscriptione tamen, Prælati exhibitis omnia turbare contendunt; quos Hostiensis, verbo, inquisitio, §. 2. jure admonet, quod post, & ante inquisitionem generalem, non debent passim, neque frequenter recipere chartulas, quas licet contra Ecclesiasticos clanculo offerunt, cum qui facile credit, levius sit corde, ut scriptura dicit.

Gravis nonnullorum judicium & Prælati error, charitati quæ maxime contrariis.

Ex quo colligitur toto celo errare iudices, sive Prælatos, qui non solum omnia facillime credunt, imò malevolis, & detractoribus liberaliter solent aures accommodare, & sepe libellis, & aliis denunciationibus, etiam sine subscriptione obliis, inquirere curant adversus honorem, & bonam inquisiti famam, cum sine infamia, aut expressis indicis institui inquisitio non possit; & delatoriæ literæ, neque infamiam queunt inducere, neque indiciorum vim sibi vindicare valent, cum illas pro libito scribere liberum sit unicuique. Quare Pontifices suis sanctis omnibus decreverunt, hujusmodi schedulis nullam fidem esse adhibendam; ut continet ex Cap. Inquisitionis. §. tertia dubitatio, illis verbis: Et utram ad petitionem querendum, quasdam schedulas vobis occulte tradentium, infamationem Episcopi continentis. Et infra: Ad hæc respiciendum, nullum esse pro crimine, super quo aliqua non laboret infamia, seu clamorosa insinuatione non processerit, propter dicta hujusmodi puniendum, neque ad punitionem eorum, qui libellum infamatorum porrigunt in occulto, procedendum est ad inquisitionem super contentis ibidem criminibus faciendam. Hactenus de denunciatione Evangelica, De qua Legendus etiam notat Joannes à JESU-MARIA lib. de Regimine Monastico part. 2. Cap. 35. quæ extat Tomo 4. Opusculum ejus pag. 147.

Vid. Cap. 7. & 8. Partis 1. sopræcit. judicium Regularium.

CAPUT XV.

De denunciatione juridica Prælati, ut judici facienda.

Differimus superius, quando, & in quibus casibus denunciatio Evangelica locum habeat; nunc restat examinandum, quando denunciatio juridica Prælati ut judici sit facienda, dicturi postea, an denunciator teneatur probare vera esse, que denunciatur.

Omni denunciatorem, tam Evangelicam, quam juridicam prædicere debet corripit fratres.

In primis suppono, omnem denunciatorem, tam Evangelicam, quam juridicam præcedere debere correctionem fraternam; ut aperte constat ex Cap. Qualiter, & quando il. 2. illis verbis: Sicut accusationem legitimam debet præcedere inscriptio, sic & denunciatorem charitativa admonitio præcedere debet.

His præmissis statuemus aliquas Regulas, ut facilius dignosci possint casus, in quibus teneatur

quis peccata Superiori denunciare.

Prima regula: Quilibet teneatur private personæ crimina & peccata, de quibus est infamia, Prælati denunciare, casu quo delinquentis fuerit fraternaliter correctus, & nulla sit spes emendationis. Hanc propositionem probat Emman. Roder. q. 6. art. 6. ubi docet, quod cum Religioso non emendato ad judicalem denunciationem sit procedendum; quia si Regularium delicta non emendat, & correctione præcaveantur, in tam grave damnum Religionis cedunt; ut id quod est à sanctissima Religione multis retro annis factum in ædificationem, per malum unius fratris exemplum obscuretur, prout ex mente D. Thomæ, Soti, Corduba & Navari concludit, idque præstantissimi Theologi docere, quos ipse sequitur. Hæc sententia verissima est, casu quo in perniciem Religionis similia peccata cedant, ut infra dicemus.

Ubi dicitur, quod si Regularium delicta non emendat, & correctione præcaveantur, in tam grave damnum Religionis cedunt.

Secunda regula: Si peccatum vergit in damnum alterius, præcipue boni communis, etiam si occultum sit, potest denunciari Prælati ut iudici, nisi fortasse esse firma, & certa spes, posse peccatorem correctione fraterna, vel paterne emendari, juxta ea, quæ diximus Cap. 12. Hæc est D. Thomæ expressa sententia 2. 2. q. 33. art. 7. Et D. Thomam communiter sequuntur Theologi omnes. Ratio hujus est; quia bonum commune est præferendum, & illi sufficienter providendum, etiam cum aliqua infamia proximi; præcipue, quia iste voluntarie lædit bonum commune; & ideo licitum est, quasi via defensionis, illud tueri etiam cum damno delinquentis. Hujusmodi peccata sunt, proditio patriæ, publica subordinatio in officiis providendis, ut dentur indignis cum magno detrimento Reip. peccatum hæresis, & similia.

Dixi: nisi forte esset firma spes emendationis; quia charitas obligat ad subveniendum communi bono, cum minimo damno privati. Ergo si potest illud defendi, & infamia vitari, utrumque faciendum est.

Tertia regula: Si peccatum proximi est in nocuum private personæ, ut si alteri parat mors; tunc teneor denunciare iudici; quia certum est charitatem obligare etiam ad subveniendum privato proximo, quamvis non æquæ ac bono communi; quare in hoc casu magis providendum, ut subveniatur proximo cum minimo detrimento famæ: tentanda est ergo admonitio secreta, si est spes, quæ facilius esse poterit, cum hæc peccata non semper proficiantur: ex magna corruptione morum. Quod si hæc via non habeat locum, & infamandus sit aliquando proximus; comparanda sunt detrimenta, & regulariter præferendam jus innocentis, & cæteri paribus illi favendam magis, quam famæ proximi nocentis. Nec solum Prælati possimus detegere, imò etiam civis alteri, qui in fontem à periculo redimat, quin etiam & ipsi innocenti, si alter reddim non possit. In casu verò, quo quis possit sua correctione malum istud avertere, non teneatur Prælati, aut alii manifestare. Deinde in casu, quo suam correctionem profuturam despere si sufficere, ut proximo confilia: detectione criminis; teneatur tunc celare personam. In aliquo autem casu, quando magna esset inæqualitas, ut si persona peccans magna esset in æstimatione & dignitate, & ejus infamia esset illi gravissimum damnum;

occu-